

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: **Kritérium selektivity v oblasti štátnej pomoci vo svetle judikatury SDEÚ**

Diplomant: **Jakub Hlista**

Vedoucí práce: **JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.**

Základní charakteristika práce:

Diplomová práce je věnována významné dílčí otázce práva kontroly státních podpor v právu Evropské unie. Představuje ucelené pojednání o jednom z kritérií existence státní podpory dle čl. 107 odst. 1, kterým je selektivní výhoda, a to prizmatem vývoje rozhodovací praxe Soudního dvora EU. Jde o téma významné jak pro dané odvětví práva, tak pro praxi hospodářské a fiskální politiky členských států. Současně jde o téma komplikované právě neukončeným a nejednoznačným vývojem judikatury Soudního dvora a Tribunálu EU. Rozhodně jde o téma vhodné pro diplomovou práci právního zaměření, které svou komplikovaností a přesahy klade značné nároky na zpracovatele.

Práce má 72 stran vlastního textu, členěného do pěti kapitol odborného obsahu plus Úvodu a Závěru. Je vybavena přehledem použitých zkratk, podrobným obsahem, seznamem použité literatury, dále resumé ve slovenském a anglickém jazycích a seznamem klíčových slov. Po formální stránce je zpracována úhledně, v úpravě odpovídající odborným textům, bez rušivých ortografických a gramatických chyb.

Po obsahové a formální stránce tato diplomová práce odpovídá požadavkům kladeným na absolventské práce na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Hlavní klady práce:

V první řadě je na práci třeba ocenit volbu tématu. Již bylo zdůrazněno, že jde o téma aktuální, neuzavřené a teoreticky komplikované. Samotnou touto volbou byla tedy dána náročnost a originalita práce, neboť diplomant musel vycházet především z primárních pramenů a nemohl se opřít o usazené názory právní vědy. A je třeba ocenit, že takto pojatý úkol zvládl. Téma podal přehledně, v potřebné hloubce a díky zacílení na vývoj judikatury i dostatečně „sevřeně“, tj. bez zátěže hypotetických úvah, k němuž téma přesahující jednak do teorie a jednak do národohospodářské a politické praxe přirozeně svádí.

Dalším kladem práce je její přehledná struktura a z ní vyplývající přehledné podání zkoumané problematiky. Základem této přehlednosti je jednak zvolená posloupnost výkladu, od uvedení do právní úpravy kontroly státních podpor, přes vymezení pojmů výhoda a selektivita, až po rozbor vývoje judikatury Soudního dvora EU v otázkách geografické a materiální selektivity státní pomoci. Jde o logický, všechny základní východiska a okolnosti respektující postup od obecného ke konkrétnímu, který se výborně hodí pro zpracování daného tématu. Druhým nástrojem přehlednosti výkladu jsou dílčí závěry, v nichž autor na závěr hlavních dílčích kapitol práce shrnul podstatná zjištění z provedené analýzy. Učinil tak přitom jasným a argumentačně přesvědčivým způsobem, což nepochybně zvýšilo přínos práce pro její čtenáře.

Bezvadná je i diplomantova práce s prameny. Vychází z důkladné znalosti judikatury, k níž si nastudoval i dostupné komentáře (zahraniční) právní vědy. Odkazy na použití prameny provedl pečlivě, o důkladnosti autora na tomto poli nepřímo svědčí i 211 poznámek pod čarou.

Nakonec je třeba mezi hlavními klady práce zmínit autorovu kritičnost, s níž přistupuje k rozhodnutím Soudního dvora EU a díky níž ukazuje nedostatečnost či nedotaženost jeho argumentace ohledně sledovaného kritéria.

Nedostatky práce:

Předložená diplomová práce netrpí žádnými zjevnými nedostatky, které by jakkoli zpochybňovaly odborné zvládnutí tématu ze strany autora, jakož i jeho úspěch v přehledném podání tohoto tématu.

Je otázkou, zda bylo nutné věnovat pozornost takového rozsahu službám v obecném hospodářském zájmu. Jakkoli jde o problematiku související a zajímavou, přeci jen výklad v sub-kapitole 2.3 o rozsahu více než deseti stran textu působí spíše jako určitá odbočka. Jak sám autor správně uvádí, služby v obecném hospodářském zájmu mají v právu EU zvláštní režim, a to jak v rámci práva ochrany hospodářské soutěže, tak i kontroly státních podpor. Členské státy jsou přitom suverénní co do volby toho, zda vůbec budou určité služby poskytovat v tomto režimu a pokud tak činí, musí při zajištění podmínek umožňujících vybraným podnikům naplnění stanovených úkolů v nezbytné míře respektovat pravidla hospodářské soutěže i státních podpor. Již pojmově jde tedy o legitimní selektivitu, k níž jsou členské státy Smlouvou oprávněny. Otázka pak nestojí, zda jsou jejich opatření selektivní či nikoli, jako v případě naplňování kritéria státní pomoci, ale zda tato selektivita nepřerůstá ve výhodu, které by vybrané podniky mohly v hospodářské soutěži zneužít. Tuto otázku bylo možné pojednat v práci stručněji.

Úplnosti zpracování tématu by naopak prospěla větší pozornost věnovaná též soft law a rozhodovací praxi Evropské komise. Jde však pouze o doporučení pro případ, že by se autor rozhodl na svou diplomovou práci navázat zpracováním rigorózní či disertační práce. Je zřejmé, že rozměr diplomové práce i časové limity jejího zpracování objektivně neumožňovaly rozšíření analýzy tímto směrem.

Celkový závěr:

Práce je velmi zdařilým, odborně jednoznačně zvládnutým zpracováním zajímavého právního tématu. Nemám pochyb o její způsobilosti k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **výborně**.

Otázka pro obhajobu:

Vzhledem k citlivosti zdanění, které by se již principu mělo opírat o reprezentativně vyjádřenou vůli občanů a zřejmě proto také podléhá jen velmi omezeně harmonizaci v rámci EU, se nabízí následující otázka: Neměly by být prostřednictvím přesnějšiho vymezení pravomocí EU vyňaty z její působnosti všechny parametry daňové soustavy členského státu s výjimkou opatření otevřeně diskriminujících na základě země původu? Tj. totální přednost aplikace čl. 110 před aplikací čl. 107 SFEU? Nevyvážila by právní jistota a předvídatelnost (plus větší respekt k daňové suverenitě členských států) případná negativa v podobě obtížnějšiho vstupu do podnikání v určité lokalitě či odvětví určitého členského státu?

Praha, 14. 7. 2016

Václav Šmejkal